

El llenguatge

Mirant al cel

20/11/1978

De tant en tant cal recordar que, com a norma general, l'anomenat complement directe o acusatiu no s'ha d'introduir, encara que designi una persona, tal com, excepcionalment, fa el castellà, amb la preposició a. En castellà, efectivament, és usual i preceptiu dir «Invitó a su prima»: es tracta d'una peculiaritat pròpia i exclusiva de la sintaxi castellana. En català, així com diem Envio la revista, sense cap preposició, hem de dir, anàlogament, Va convidar la seva cosina. Però que convingui insistir de tant en tant sobre aquest fet no vol pas dir que no sigui generalment sabut i aplicat.

Algunes vegades, fins i tot, la coneixença d'aquest fet és justament la que indueix a l'eliminació de la preposició a en casos en què escauria de figurar, perquè no es tracta d'introduir en realitat un complement directe sinó més aviat un complement de lloc. Un dels verbs amb què això sol passar és el verb mirar. Aquest verb es pot usar, certament, com a verb transitiu i diem aleshores Vaig mirar el llibre, Miràvem el paisatge i Mirava la Maria, en tots els casos sense la preposició. Però mirar pot significar també «dirigir la mirada cap a un indret» i és aleshores un verb intransitiu, i aquest indret cap al qual es dirigeix la mirada s'ha d'introduir amb una preposició, normalment a. En aquest cas, doncs, és correcta Mirava al cel o Mirava a la muntanya. Cal veure la diferència entre Mirava la muntanya i Mirava a la muntanya, diferència que té la seva expressió més clara en la reducció dels complements a pronoms febles: La mirava i Hi mirava.

Els casos que representen parella com Acaben ja casa i Acaben a la casa o bé Entren la gàbia i Entren a la gàbia són, segurament, massa elementals perquè resultin dignes de retreure'ls. Però, en canvi, picar a la porta ja faria vaciHar algú. Picar és usat també, en aquesta oració, com un verb intransitiu, i la preposició indica lloc: Hi piquen.

Albert Jane